СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 298. Джерзи Ситі, Н. Дж. второк, 23. грудня 1930. VOL. XXXVIII. No. 298. Jersey City, N. J., Tuesday, December 23, 1930. THREE CENTS.

КОНҐРЕС ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Ваґнер з Ню Йорку внесе по Різдві в сенаті резолюцію, якою домагатиметься установлення сенатом і палатою послів спільного комітету, котрий має перестудіювати справу забезпечення безробітних. Комітет має зібрати матеріяли щодо способів забезпечення, які практикуються в Америці й у чужих краях.

ПОСТІЙНІ ФОНДИ ДЛЯ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ.

НЮ ЙОРК. — „Ди Амерікен Есосіейшен фор Лейбор Леджіслейшен" предложить цеї зими 20 стейтовим леґіслятурам проєкт закону, в якім буде домагатися установлення постійного фонду для допомоги безробітним.

З того фонду мали би безробітні діставати в часі безробіття допомогу, але найдовше 13 тижнів на рік.

ДИВІДЕНДИ І ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Перед „Лейбор Інститют" виголосив промову про забезпечення безробітних Едвард Ф. Мек Ґрейді, головний орґанізатор Американської Федерації Праці. Ґрейді підніс, що Американська Федерація є тої думки, що так, як фінансові інституції відкидають частину своїх доходів до резервових фондів, щоби забезпечити дивіденди в економічно гіршім часі, так повинні істнувати резервові фонди для забезпечення робітників у часі безробіття.

ВЗИВАЄ ДО СВІТОВОГО РОЗЗБРОЄННЯ.

НЮ ЙОРК. — „Карнеґі Ендавмент фор Інтернешенел Піс" проголосила заяву в справі обмеження зброєння. Та заява навязує своє домагання до Версальського договору й роззброєння Німеччини. В ній кажеться, що Версальський договір, вимагаючи від Німеччини роззброєння, зазначує, що роззброєння Німеччини буде вступом до загального світового роззброєння. Супроти того, говориться далі в заяві, що Німеччина виконала точно своє зобовязання, приходить тепер черга на аліянтів, а тимсамим і на Злучені Держави, щоби розпочати обмеження зброєння, до чого всі вони зобовязалися Версальським договором.

Оту заяву підписав бувший президент Карнеґівської мирової фундації, Елігу Рут, і теперішній президент, д-р Никлас Ботлер.

ЗАМАЛО КОНТРОЛЮЮТЬ БАНКИ.

НЮ ЙОРК. — Зприводу замкнення „Бенк оф Юнайтед Стейтс", одного з найбільших нюйорських банків, звернувся соціялістичний провідник Нормен Томас до ґовернора Рузвелта з домаганням, щоби перевести контролю діяльности „Стейт Бенкінґ Департмент", який повинен контролювати банки. Томас каже, що той департамент не контролює як слід банків.

БОТЛЕР У СПРАВІ АТЛЄТИЧНИХ ЗМАГАНЬ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Никлас Ботлер, президент Колюмбійського університету, твердить, що атлєтичні змагання університетів потребують реформи. Ботлер каже, що вони пожирають величезні суми гроша, а ще більше витягають від публики за вступні білети. Він є за те, щоби таких змагань не підпирати фінансово, бо вони тоді стануть менше бизнесовими, а більш академічними. Коли не буде величезних видатків і величезних приходів, каже Ботлер, тоді всі студенти будуть зацікавлені в таких змаганнях, а це вийде університетській справі на добре.

КАЖУТЬ, ЩО НОВИЙ РІК БУДЕ КРАЩИЙ.

НЮ ЙОРК. — З 330 найбільших бизнесменів і фабрикантів, запитаних про бизнесові вигляди в слідуючім році, дві третини відповіли, що новий рік буде рішучо кращим від 1930 року під бизнесовим оглядом.

ТРЕТИНА БОЖЕВІЛЬНИХ — ЧУЖИНЦІ.

БІКОН. — В „Метіевон Стейт Госпітел" для божевільних злочинців є 400 осіб чужинецького походження. Це є третина всіх хорих.

АВТОМОБІЛЕВІ НЕЩАСНІ ВИПАДКИ.

НЮ ЙОРК. — Минулої неділі згинуло в Ню Йорку наслідком нещасливих автомобілевих випадків 4 особи, а 17 зістали раненими.

ХВАЛИТЬ ПРЕСУ, ГАНИТЬ ШКОЛИ.

НЮ ЙОРК. — Ігумен Ернест Димнет, письменник, говорив у Купер Юніон про американські школи й американську пресу. Щодо преси сказав Димнет, що вона пише правду, тільки біда з фантастичними і невірними наголовками. Зате скритикував він школи, бо казав, що в них більше вчать продавати ніж думати. Більша часть учителів у гайскул, казав Димнет, повинна сортувати листи на почті, а не вчити дітей.

АНҐЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ НЕ ПОСЛУХАЛИ ҐОРКОГО.

Не послухали російського комуністичного письменника Ґоркого анґлійські робітники і не вибрали комуністичного кандидата в окрузі Гвайтчепел. Округ Гвайтчепел мав доповняючі вибори, а що він має славу вбогого робітничого округа, то комуністи поставили там кандидата, найздібнішого і найпопулярнішого зі своїх провідників, Полита. Щоби помогти цьому кандидатови, написав російський письменник Максим Ґоркий „відкритий лист" до анґлійських робітників, а радіо-стація Москва викричала його 2. грудня по анґлійськи. Все те було даремне. Робітничий округ вибрав послом кандидата партії праці, комустичний кандидат дістав так мало голосів, що навіть втратив свій виборчий депозит. В додатку міністер закордонних справ Артур Гендерсон переслав до московського правительства офіціяльний протест задля нарушення договору, яким Москва зобовязалася здержуватися від пропаґанди в Анґлії.

ДЕНЬ 1-го ЛИСТОПАДА В ҐОНСАЛВЕС ЖУНІОР.

Українці з Ґонсалвес Жуніор (Бразилія) обійшли гідно у цьому році день 1-го листопада. Службу Божу відправив о. Мартирій Котович ЧСВВ, а по скінченім богослуженню рушив похід на цвинтар. Коло гарно прибраної могили відправлено панахиду. Перший промовляв о. Мартирій. Він згадав причини упадку Львова і втрати рідного краю, що під день 1-го листопада українська армія здобула. Опісля промовляв місцевий учитель п. Луценко.

Слідуючого дня, у неділю зполудня, в школі при лінії Б діти відсвяткували память поляглих героїв малим, але милим вечерком. Діти співали, деклямували. Місцевий учитель п. Клим Дмитерко мав слово про значіння листопадового дня.

Людий усіх не помістила саля шкільна. В Ґонсалвес Жуніор уміють шанувати память цих, що для добра народу віддали життя. Рік річно святкує кольонія величаво листопадовий деннь. — („Праця").

ОДНА ЛЮДИНА НА 20 Є СЛІПА НА КРАСКИ.

Одна людина на двацять є сліпа на краски, хоч може й не знає цього. Так каже професор Роберт А. Вардл з зольоґічного департаменту Манітобського универсетету. Говорив він це у відчиті для молодої секції торговельної палати в Вінніпеґу 24. листопада. Сліпота на краски є хибою чоловіків. Одна жінка на міліон має цю сліпоту, але між чоловіками таку сліпоту можна знайти дуже часто.

УВІЛЬНЕНИЙ УБИЙНИК.

Львівський робітник Тодір Мацібух вийшов з 6-літньою донечкою за місто. Дитина відійшла від него. По хвилі вернула і оповіла батькови, що Михайло Пужак (65-літний) заманив її цукорками в кущі і там зробив з нею щось погане. Мацібух побіг за Пужаком і так вдарив його в писок, що він упав на землю трупом. Поставлений перед суд, Мацібух боронився, що не тямив себе, роздратований ганьбою дитини. Суд увільнив убийника.

„ПОЛЬСЬКІ СПІВАКИ" В ҐЕНЕРАЛЬНОГО КОНСУЛЯ.

Читаємо в польськім часописі „Америка-Ехо", що з нагоди першого виступу „польської" співачки Ольги Дідур в опері Метрополітен в Ню Йорку влаштував тамошній ґенеральний консуль, Мархлевський, приняття в її честь. Між присутними на приняттю був батько співачки Адам Дідур, тенор варшавської опери Голинський та інші Поляки Американці.

Для Українців не без інтересу є те, що Адам Дідур є Українець з роду. Тим самим і його дочка не є Полька. Рівнож і співак Голинський — Українець та ще й бувший український стрілець. Не дивно нам як Поляки хочуть їх рахувати за Поляків, але дивно, коли вони позволяють себе рахувати за Поляків та ще й ідуть на приняття до польського консуля в пору, коли їх братів Поляки катують. Чи задля того, щоби стати артистом, треба позбутися національної чести? — („Український Голос").

АВСТРАЛІЯ ПОСИЛАЄ КАНАДІ 20 МІЛЮНІВ ФУНТІВ МАСЛА.

Австралійські експортери приготовляються засипати Канаду своїм маслом. До квітня вони мають доставити до Канади 20 міліонів фунтів масла по 24 центи за фунт. Це масло може бути вислане на замовлення і тим оминути т. зв. домпінґ дюті. Спровадження масла взяла на себе одна добре відома канадійська імпортуюча фірма з галузями по цілій домінії.

ВІДЗНАЧЕННЯ МОЛОДОГО АГРОНОМА-УКРАЇНЦЯ.

„Оазіс", журнал, видаваний рільничою колеґією в Ґвелф, Онт., доносить, що стипендію (сколаршип) Брайта за досконале плекання худоби признано п. М. В. Чепесюкови, що покінчив рільничу колеґію в 1930 р. Пан Чепесюк є перший, що дістав таке відзначення, а дістав він його за свої осяги в останніх двох роках у колеґії. Стипендія дістала своє імя від бувшого комішенера худоби в домініяльнім департаменті рільництва, п. Брайта, який створив цей стипендійний фонд.

ДВЕРНИЧУК ЗАСУДЖЕНИЙ НА КАРУ СМЕРТИ.

По найкоротшім в історії едмонтонського суду процесі за душогубство засудив судля Фленкфорд в Едмонтоні 25. листопада Юрка Дверничука зі Смокі Лейк кару смерти. Дверничука мають повісити на подвірю тюрми у Форт Саскачеван, Алта., 11. лютого 1931. Процес Дверничука забрав усього вісім і пів годин. Та не тільки коротністю процесу відзначалася справа Дверничука, але й короткістю часу, який минув від дня душогубства до засуду на кару смерти. Дверничука признала лава присяглих винуватим вбивства пятьох людей на фармі коло Смокі Лейк дня 22. жовтня. Тими людьми були Іван і Олена Волянські, тесть і теща Дверничука, їх дочка Марія Волянська, їх дочка Марія Волянська, і мати старої, Олена Гуцалюк, а також сусід Василь Дарійчук, котрого Дверничук убив на самітній дорозі недалеко дому Волянських.

ХТО ГЕРОЙ?

В Лондоні вийшло доповнене новішими подіями видання анґлійської енцикльопедії: „Енцикльопедія Британіка". Ся енцикльопедія дуже не сподобалася польській пресі. З обуренням забалакали всі польські щоденники. Між ними й „Слово Польске" ч. 159 пише: „Польську публичну опінію обурила провокаційна стаття в анґлійській енцикльопедії. В записці про польсько-большевицьку війну є уступ, що коли ситуація на польсько-большевицькім фронті погіршилася, то стривожена Франція вислала туди знаменитого шефа Фошового ґенерального штабу, генерала Вайґарда, з гуртком офіцирів. Ґенерал Вайґард вишукував слабе місце в большевицькім фронті і зі жмінкою голоти, до котрої належали його секретарі, його особиста служба, кухарі, льокаї й инші, виграв „бій під Варшавою".

„Ся записка — „Слово Польске" пише — є в своїм змісті нечувана! Се такий скандал, що польська амбасада повинна в сій справі інтервенювати в анґлійськім уряді".

—o—

ДО ВП. П. УРЯДНИКІВ МІСЦЕВИХ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

Згідно з ухвалою головної звичайної конвенції видано календар У. Н. Союза на рік 1931. по ціні 30 цнт. за примірник для членів. Календарі вислано до всіх відділів в листопаді ц. р. так, що кождий відділ дістав календарі на час. Кождий член обовязаний календар взяти і враз з місячною вкладкою за нього заплатити.

Щоби не переносити довгів на слідуючий рік, проситься конечно прислати повну належитість згідно з рахунком і виказами, які вислано 5. грудня ц. р.

Ґрудень є послідним місяцем в році і тому робиться річні замкнення, з яких виготовляється річні справоздання для головного річного засідання, а також і до асекураційних департаментів стейтів. Тому, що асекураційні департаменти вимагають, щоби всі доходи були втягнені перед 30. груднем, проситься всі ті місцеві відділи, які що місяця спізняються з присилкою рахунків і звітів, щоби хоч раз в рік прислали свою посилку 28. грудня, так як сего вимагає статут орґанізації, параґраф 243.

В случаю смерти члена треба сейчас повідомити головну канцелярію, подаючи імя, назвиско, число грамоти і день смерти члена, щоби можна ще сего місяця виплатити посмертну запомогу.

Сего місяця вислано друк Уряду Місцевого Відділу на 1931 рік, який треба конечно як слід виповнити і звернути без ріжниці, чи є зміна в уряді, або ні.

Якби котрий з відділів не отримав календарів, або розмету, так проситься сейчас повідомити головну канцелярію.

Роман Слободян, гол. фін. секр.

СТАЛІН ДАЛІ ВИКИДАЄ СВОЇХ ПРОТИВНИКІВ

ОТОЧУЄТЬСЯ СВОЇМИ СЛУХНЯНИМИ ПРИБІЧНИКАМИ.

МОСКВА (СССР). — Центральна контрольна комісія комустичної партії ухвалила звільнити з політичного бюра Рикова й на місце його призначити Орджонікідзе. Таким чином Риков тепер цілковито усунений від державних справ. Ще треба чекати звільнення його членства в центральнім комітеті партії, щоби він остаточно став „мертвою людиною" серед комуністів.

Орджонікідзе є краяном Сталіна, Грузином, і цілковито відданий йому. Вслід за Риковом звільнено також його прихильника Томського, що був заступником предсідателя головної економічної ради. Члени тієї ради, Осівський та Догалов, звільнені теж зі своїх становищ. Отже треба вважати, що Сталін тепер остаточно вже розправився зі своїми найсильнішими противниками з правої опозиції.

Призначення Молотова на місце Рикова головою ради комісарів Росії й залишення його членом президії комуністичного інтернаціоналу та дієвим предсідником інтернаціоналу говорить за те, що Сталін тепер отверто звязує діяльність інтернаціоналу з діяльністю російського комуністичного уряду. Очевидно Сталінови ходить не так про саму Росію, як про приспішення світової революції, яку має викликати третій інтернаціонал.

КОРФАНТИ НА ВОЛІ.

ВАРЩАВА (Польща). — Прибувшому до Катовиць послови Корфантому населення зробило гучну зустріч. Він, разом з іншими послами, сидів у бересть-литовській кріпости, а потім був перенесений до варшавської вязниці. Корфанти розповідає про ті знущання, які йому довелося витерпіти в Берестю й каже, що у варшавській вязниці він почував себе як у санаторії, після того, що перетерпів у Берестю.

Звільнено його з вязниці на домагання місцевого познанського сойму, в якому більшість послів є противниками кліки Пілсудського. Ще лишаються в арештах чотири бувші вязні Берестя-Литовського, а між ними двох нововибраних соймових послів.

МОРСЬКА КАТАСТРОФА.

ЛОНДОН (Анґлія). — В Анґлійському каналі панує страшна мрака, яка спричинила численні катастрофи. Американський пасажирський пароплав „Вашинґтон" зударився з данським пароплавом. Останній пробив на „Вашинґтоні" значну діру. Що не було людських жертв це лише щасливий припадок. Тепер „Вашинґтон" стоїть у Гамбурґу й виладовує свій груз.

Другий американський тягаровий пароплав „Гопатконґ", зударився з анґлійським кораблем і потерпів значне ушкодження, але ще більше ушкоджений анґлійський пароплав, який стояв на якорі. Крім того доносять, що ще кілька великих морських кораблів зударилися між собою, деякі наїхали на підводні скали й осіли на мілині. Тепер ще годі підрахувати всі жертви, які потягнула за собою ця страшна мрака. На одному лише фінському пароплаві „Обероні" загинуло 41 пасажирів.

ЗА ДОМІНІЮ ДЛЯ ІНДІЇ.

БОМБЕЙ (Індія). — Европейці, що мешкають в Індії та ведуть там ріжні бизнеси й не є жадними державними урядниками, висловлюються за те, щоб Індія одержала домініяльні права. На їх думку це найліпший спосіб розвязання сучасної крізи в Індії.

НОВИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ КРУЖЛЯК.

ҐЕНУЯ (Італія). — На воду спущено новий кружляк поємности 5,000 тон. Не зважаючи на невелику поємність, він є значною боєвою силою, бо буде узброєний сильною артилєрією. Головне те, що він буде мати скорість 42 милі на годину. Це майже шість миль більша скорість ніж її мають теперішні воєнні кораблі такого типу.

ЗДОРОВЛЯ ПУАНКАРЕ НЕ ПОЛІПШУЄТЬСЯ.

ПАРИЖ (Франція). — Населення Франції з великою уважністю придивляється до стану здоровля бувшого президента й премієра Франції, Пуанкаре. Після кількох заспокоюючих лікарських повідомлень населення знову занепокоєнне тим, що в останньому звідомленню говориться, що стан здоровля Пуанкаре залишається без відміни. Це значить, що він хворий досить поважно.

РЕАКЦІЯ ШАЛІЄ.

МАДРИД (Еспанія). — Всі еспанські вязниці переповнені арештованими републиканцями так, що вже не можна туди втиснути більше людей. А поліція далі переводить арешти републиканців і доставляє їх до ріжних вязниць. На всю пресу наложено сувору цензуру, а робітничі та ріжні народні й громадські орґанізації влада розвязує, коли вони не є явно монархічними.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕМОКРАТІЯ І СВІТОВИЙ МИР

З усіх усюдів чути про мирові балачки, а разом з тим і голоси, що сидимо на вулькані. Всі бажали би жити в мирі, але всі відчувають, що війна може вибухнути кождої хвилі.

Шукаючи за причинами, які стоять на перешкоді світовому мирови, д-р Альфред Цімерман, професор міжнародних справ в университеті в Оксфорд, добачує їх у важкій економічній скруті країв, а далі в демократії.

На сторожі світового мира повинна би стояти Ліга Націй. На це вона й створена. Та, каже професор Цімерман, Ліга не може виконати своїх завдань, а перешкодою цьому є здемократизовання цеї інституції. В Лізі Націй, каже Цімерман, такі малі й незначні держави як Албанія, Етіопія чи Ліберія мають рівний голос з Францією, Великою Британією, Німеччиною й іншими. Ліга виглядає отже на родину, в якій діти мають рівний голос з родичами, де недосвідчену дитину ставиться нарівні з людиною з довголітнім досвідом.

Демократія, каже далі Цімерман, дала по світовій війні голос таким народам, які передше не мали ніякого впливу в міжнародній житті. Вона розбудила провінціялізм. Демократія покликала до життя поневолені народи, котрі тепер не хочуть нічого чути про якісь міжнародні союзи, а домагаються в першу чергу своєї цілковитої незалежности. Демократія піднесла в поневолених народів волевий принцип, змагання самостійно по свому кермувати своєю долею, бути своїм паном. Демократія означає відродження, нове життя, боротьбу і конфлікт. А поневоленим, вмерлим народом, каже Цімерман, лекше правити, ніж живим.

Професор Цімерман, обговорюючи в той спосіб демократію як перешкоду до міжнародного світового мира, підносить, що не може бути мови про дійсний мир, коли не знайдеться способу на усунення тих перешкод, які ставить демократія. Він каже, що не можна замикати очей на ті перешкоди. Вони є і з тим фактом треба числитися.

Професор Цімерман дуже вчлвно підхопив ваґу демократичних кличів. Та він не розбирає того, що перешкодою до світового мира не є демократія ні народи, що хочуть собою самостійно рядити, а ті держави, що звикли жити чужим коштом, себто потом поневолених і багатствами загарбаних земель. А в Лізі Націй ті останні рішають. І тому саме малій Литві забрали Ляхи насильно Вильно, а наші землі опинилися під ріжними окупаціями.

Р. Винницький.

ВІДГОМІН КРАЄВИХ ПОДІЙ ЗА КОРДОНОМ

I.

„Успіх на міжнародньому форумі залежить дуже часто не так від самої справи, як від часу, в якому її ставиться і від форми, в якій її ставиться" — пише у свойому найновійшому творі італійський амбасадор в Парижі, граф Сфорца. І безперечно не помиляється. Вистарчить тільки згадати ті перші роки нашої оружної боротьби, як то наші дипльомати намагалися переконати антанту, що в нас є всі дані на те, щоби бути самостійними. „І територія своя є і своє море і уряд і армія і богацтва землі й історія минулого і своя література, ну і в решті, а це найважнійше, — нас є 40 міліонів". Але ці докази ані трохи не переконували антантських дипльоматів. Тому вхопленося інших метод. Петлюра проголосив „десінтерeсма" в справі Сх. Галичини, прирік сплачувати частину царських довгів, не хотів ані центиметра чужої землі і т. д., а галицький уряд став предкладати статути, які робили Поляків та Жидів рівнорядними з Українцями в майбутній галицькій державі. І ні одно, ні друге, ні третє, ані десяте не посунуло нашої справи з мертвого місця. Час не був відповідний для ставлення нашої справи на міжнародньому форумі і форми її ставлення не були підготовані. Всіх тих арґументів було ще замало, щоб мати свою державу.

Саме минає дванайцять років з того часу. Богато змінилося в повоєнній Европі, а в нас також. Чимало людей зневірилось у власні сили народу, богато стало пасивними, але в цілому йде постійно боротьба за відновлення своєї держави, народ під тяжкими ударами могутніє, розвивається на всіх ділянках. Це ми бачимо на власні очи, як нація стає щораз то більш зрілою до власної державности, як щораз то більш отверто і сильніше ставить опір своїм ворогам. Дарма, що цього не бачать наші „високі політики", які молодшій ґенерації закидують, що вона не має ані „орієнтацій", ані „плянів" для будування самостійної України. А в нас, мовляв, все своє було: і пляни, як будувати Україну, і орієнтації, хто цю Україну мав нам збудувати. Не можна заперечити, що таке було, тільки треба для обєктивности ствердити, що всі ті пляни і орієнтації довели до розшматовання України на чотири части. Смішно стає ще й сьогодня читати про ті хвальби, коли ми, биті зі всіх сторін, мусимо направляти гріхи тих, що все мали і України не збудували. Жаль тільки, що в такому довгому часі й тяжкому та богатому на досвіди, вони не змогли схопити тої істоти, того закону, який є ключем нашої самостійности, а саме: національної сили. **Якби наша самостійність залежала тільки від плянів, то їх можнаб виготовити від тисячі, але це залежить перш усього від сили нашого народу.** 40-міліоновий нарід, якщо хоче мати свою державу, мусить виказати таку силу, яка відповідалаб його чисельности. Тільки наша народня сила може зробити українську проблему актуальною на міжнародньому форумі і злишним буде її прив'язувати до якихсь інших договорів, так як це ми хотіли зробити 12 років тому. Наука, яка нам тоді була дана чужими державними чинниками, повинна знайти своє зрозуміння в кожного Українця. Антанта ані за Україну, ані за жадну іншу поневолену націю чи державу війни не вела. Вона вела її за свої інтереси, а кожний, хто хотів мати свою державу, мусів її дорого окупити не тільки майном, але і народніми жертвами. Антанті довелось тільки дати свою згоду на довершені факти, які були проведені поодинокими народами. Колиб у нас тоді була знайшлася сила, яка булаб охоронила самостійність України перед її зовнішними ворогами, а внутрі найшовсяб був державний муж, який усіх тих отаманів і змосковщених панів та галицьких мрійників злапав твердою рукою за чуба, то ми були би мали свою державу. І момент, хоч нами не підготований як слід, був би всесторонно використаний і ми були би сьогодня вже далеко на вищім щаблі національного розвитку. Не сталось так, а тому серед тяжких обставин і постійної боротьби, мусимо дозрівати в державну націю. Головна річ, що діло започатковане 12 років тому, продовжується. І коли сьогодня розписується вся світова преса про українську справу, то це найкращий доказ, що ми на правильнім шляху до найвищої народньої мети.

II.

Події, які мали місце в останніх часах на наших західних землях, звільна стали вдиратись на сторінки европейської преси, зацікавили Европу та її політиків, а де далі і заокеан. Серед загального спокою хвилевого і тяжкої задуманости Европи над цілим рядом важких питань, виринула для неї знову тасама справа, що й перед 12 роками. Український нарід хоче бути самостійним, за цю самостійність безупинно бореться. Але не тільки ця причина сколихнула Европою і не тільки ті злочини, які доконувала Польща над безборонним українським населенням. Була ще одна і чи не найважніща: Польща в Европі уходила за одиноку покровительку перед большевиками у їхньому поході на Захід; вона чваничлася, що внутрішно вже сконсолідована і сильна та приготована на всякі евентуальности і нечайні напади червоної Москви. Нараз спало те темне прикривало і показалася нага дійсність внутрішніх обставин Польщі та зрілість польського державного розуму. В міжнародніх чинників настало затрівожения. Ще вчора вимагали вони від нас признання міжнародніх договорів та погодження з фактм приналежности до Польщі, вчили нас вносити зажалення на Польщу до Союзу Народів, які то зажалення складали без розгляду опісля на глухе місце в архіві цеї інституції. Сьогодня картина змінилась. Цього від вас ніхто не вимагає, а навпаки: і співчуваючо вас зустрічає і соромливо та боязливо заглядає у вічі. До котрої інституції не зайдете в справі останніх подій, зараз питають здивовано, чому Польща доконує загального нищення українського народу. Просять пояснити, для чого відбуваються саботажі, жадають доказового матеріялу понищених обєктів та ранених людей, просять перекладати собі українські краєві часописи, в яких пишеться про карні експедиції і вкінці просять, щоб пересилати найновійші матеріяли. Дають поради, що треба робити, звертають уваґу на поодиноких членів при Союзі Народів і т. д., одним словом: бажають помогти.

Коли ви зустрічаєте таке відношення до Українців, знаючи аж надто добре, яким було воно ще вчора, то мусите признати, що Европа не тільки цікавиться вже українським питанням, але що це питання стає для неї актуальним. Виявляється це також на ріжних зібраннях міжнародніх, як напр. на Конґресі Товариств Ліги Націй у Данціґу. На тому Конґресі звернулася з інтервенцією до президії Конґресу голяндська делеґатка пані Бакер в справі останніх подій на західних землях. Одержала вона відповідь на свою інтерпеляцію в першу чергу таки від самого Українця, проф. Шульгина. Була ця відповідь такою, що голяндська делеґатка не могла оборонитись від того, щоб не гукнути йому у вічі на цілу салю: **„Пане, говорите так, як би ви були польським агентом".** А помимо цього, що самі Українці, прислужники Варшави, намагались на міжнародньому форумі цю справу уневажнити, заявляючи, що вона „переборщена", Конґрес ухвалив вислати міжнародню комісію на західні землі. Також вислала свою комісію Жіноча Ліґа Мира й Свободи, яка одержала письмо від наших жінок з краю про жахливі події на українських землях. Крім цього виїжджає в найближчих днях комісія Ліґи Прав і Охорони Людини, зложена з представників французького, чеського та німецького. Також правдоподібним є, що в найближчому часі виїде окрема комісія Союза Народів. А дальше помандрували десятки кореспондентів, які помимо польських перепон намагаються відвидіти бодай кілька спустошених українських сіл.

Світова преса, яка спочатку нерадо писала про краєві події, в останньому часі стала щораз то ширше розписуватися про українсько-польську боротьбу, а деякі ґазети навіть отверто пишуть, „що тільки тяжке положення українського народу під большевиками здержує Українців західних земель від народнього повстання проти Польщі". Маса світлин ріжних понищених обєктів появилася в европейських часописах, з отвертими закидами, що Польща зі своїм бандитизмом не належить до Европи, а тільки до Азії, що вона всесторонно нищить український нарід і т. д. Звільна заговорила також французька преса, добачуючи, що Польща не зуміла розвязяти своїх внутрішніх питань, а в тім і українського. Деякі з них навіть стали вже виступати проти того, щоби Франція відновляла свій військовий союз з Польщею, бо, мовляв, Польща втягне Францію неминучо у війну.

Осьтак власною кровю і жертвами майна український нарід поставив знову свою справу на міжнароднє форум, видвигнув її із забуття европейських політиків. Який успіх з цього? — богато людей спитає. Успіх великий, хоч сьогодня для нас ще недосяжний задля браку актуальности цілої нашої проблеми. Він виявився в тому, що всім европейським державам стало ясно, що Польща українських земель не задержить при собі, та що український нарід із польським пануванням на його землях не годиться. Ось успіх нашої справи на зовнішньому форумі. Польща **змогла була** майже цілковито усунути наше питання з міжнародньої політики. Їй у цьому помагали уенерівські „дипльомати" та „міністри", які їздили по Европі за польські гроші та галасували, що Українцям у Польщі без порівнання краще жиється, ніж тим, що під большевиками. Вони й визнають всі міжнародні договори включно до рижського, уважають та публично на міжнародніх зібраннях заявляють, — що Українці в Польщі це національна меншина і їх охороняють міжнародні права. Вони заходяться при помочі Польщі звільняти від большевиків східні українські землі. І от уявім собі на один момент, що Польща дійсно пішла на східні землі, так як цього собі польонофільська ґрупа на чолі з А. Лівицьким бажає. Яка користь булаб українській нації від цього походу, можна легко судити після послідних подій на західних землях. Крім цього, а це найважніше, що саме тепер, коли большевики представляють сяку-таку силу, Польща не йде війною на них. Вона піде напевно щойно в тому моментні, коли большевики будуть знутра повалені. На те, щоб мати право йти на Україну в тому моменті, коли не стане большевиків і коли український нарід буде відновляти свою державність, вона удержує сьогодня у Варшаві і за кордоном кількох українських „державних діячів", які творять „уряд" УНР.

Саме тоді, коли Польща зорієнтувалася, що справа подій на наших землях набирає широкого розголосу, коли в Пілсудського зявилися англійський та французький посли, щоб інтервеніювати в користь Українців, стали Поляки ширити за кордоном вістки, що вони „усмиряють" українське населення, розагітоване большевиками проти Польщі. В тій цілі вислали навіть до Відня А. Лівицького, заінсценізували інтервю з кореспондентом естонської телеграфічної аґенції і для тої цілі приготовили вже навіть самі питання і відповіди. Інтервю є найкращим доказом того, як Поляки протягом 10 років можуть обернути свого союзника в наймита та як налоговий пияк може протягом такого короткого часу втратити всі національні чесноти. І цей запроданець, що оплюгавлює публично національну боротьбу, забув сказати, як у львівській тюрмі караються ще й до сьогодня українські студенти за підготовлюваний атентат на большевицький консулят у Львові.

Але в одному всі вони пробрехалися, як Поляки так і їхні запроданці, Сухенек на конференції закордонних журналістів у Варшаві заявив, що в Галичині нема ніяких Українців, що народ себе уважає за Русинів та що назва Українець є цілком штучна. А тимчасом дав доручення тим, яких Поляки уважають за Українців, говорити іменем „Русинів".

Доводиться ще згадати про декларацію наших партій. На внутрішньому форумі була вона терпкою наукою не тільки для провідників партій, які опинились помимо декларації в тюрмі, але для цілого, українського населення, що, хто втікає з поля бою, того ворог також бє. Рівночасно вона дала доказ, як наші партії, ще й в добавку соціялістичні, розуміють боротьбу українського народу. Коли український селянин працює на панському полі за 16. сніп, коли на нього накладають ріжні податки, коли обезцінюють його продукти, коли його землю, зрошену йогож кровю і тяжким потом, кольонізує Лях, то він має робити такі революційні акти, які подобалисяб проводови партій, а не такі, від яких український селнин сподівається помочі та до яких його змушують обставини.

III.

В цілому останні події законтивізували знов українське питання. Воно звільна зачинає втискатися в міжнародню політичну арену і є сьогодня по 12-тьох роках упертої нашої боротьби далеко більш ясним а тимсамим і зрозумілим для чужинців. Треба тільки його не занедбувати, а поширювати, видвигаючи цілу проблему українську на міжнародне форум. Час стає для нашої справи більш прияючим, хоч шлях, який треба перейти ще надто довгий. Одначе це не повинно зневірювати нас, а навпаки, успіх повинен заохочувати до дальшої боротьби. Хто не вірить в силу української нації та в те, що вона сама збудує свою самостійну державу, своїми власними силами, хай відходить на бік, поки його не стрінув гнів усього народу.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО ПОДІЇ НА ЗАХІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(2)

101. Черновітцер Альґемайне Цайтунґ з жовтня 1930 „Акція й протиакція в Польщі", вістки.
102. Ді Остмарк з жовтня 1930 „Польсько-українське єднання", стаття.
103. Берлінер Цайтунґ ам Міттаґ з 1. 10. 30 „Провідник Українців застрілений", вістка.
104. Форвертс — Райхенберґ з 1. 10. 30 „До подій в Польщі", довгі вісти.
105. Алленштайнер Цайтунґ з 1. 10. 30 „Замордування українського провідника", вістка.
106. Ревальше Цайтунґ з 1. 10. 30 „Українські саботажі в Польщі", вістки.
107. Каттовітцер Цайтунґ з 1. 10. 30 „Мала війна в Польщі", довгі звідомлення.
108. Черновітцер Альґемайне Цайтунґ з 1. 10. 30 „Події в Польщі", довгі звідомлення.
109. Дер Юнґдойтше з 1. 10. 30 „Розпучлива боротьба Українців", вісти.
110. Пестер Льойд з 1. 10. 30 „Українські неспокої", вістки.
111. Черновітцер Морґенблят з 1. 10. 30 „Режім насилля в Східній Галичині", вісти.
112. Праґер Прессе з 2. 10. 30 „Застрілений в час утечі", вістка.
113. Дойтше Таґесцайтунґ з 2. 10. 30 „Вісти про арештування і стріли".
114. Фрає Прессе з 2. 10. 30 „Утікаючий ученик застрілений", вістка.
115. Дойтше Рундшав з 2. 10. 30, вісти про положення і відозву партій.
116. Льодзер Фольксцайтунґ з 2. 10. 30 „Поліційна акція проти Українців", стаття.
117. Морґенблят — Заґреб з 2. 10. 30 „Загострене положення в Сх. Галичині", вісти.
118. Пестер Льойд з 2. 10. 30 „Українські неспокої", вістки.
119. Берлін ам Морґен з 2. 10. 30 „Старим випробуваним способом або застрілений підчас утечі", вістка.
120. Дойтше Цайтунґ з 2. 10. 30 „Пілсудський арештує дальше", вістки.
121. Букарестер Таґеблят з 3. 10. 30 „Утиск Українців в Польщі", довга вістка.
122. Дойтше Рундшав — Бромберґ з 3. 10. 30 „Всячина з Берестя Литовського", довга стаття.
123. Теґліхе Рундшав з 3. 10. 30 „3,000 Українців у польських тюрмах", стаття.
124. Роте Фане з 3. 10. 30 „Східна Галичина в пожежі революції", вістки.
125. Дойтше Рундшав з 3. 10. 30 „Замикання українських ґімназій, Шептицький у Варшаві", вісти.
126. Черновітцер Морґенблят з 3. 10. 30 „Акція проти Українців або траґедія Польщі", вістки.
127. Льодзер Фольксцайтунґ з 3. 10. 30 „Акція проти Українців продовжується", стаття.
128. Фрає Прессе з 3. 10. 30 „Поширення саботажів у Східній Галичині; селяне стріляють на військо".
129. Мемелер Дампфбот з 3. 10. 30 „На Україні йдуть дальші арештування", вісти.
130. Каттовітцер Цайтунґ з 3. 10. 30 „Шептицький надармо інтервеніював", вісти.
131. Пестер Льойд з 3. 10. 30 „Бомбовий атентат на українську кооперативу".
132. Дойтше Таґесцайтунґ з 3. 10. 30 „Боротьба винищення проти Українців", стаття.
133. Берлінер Таґеблят з 3. 10. 30 „Східна Галичина в полумі", стаття.
134. Праґер Прессе з 4. 10. 30 „Дальші арештування серед Українців", вістка.
135. Авфвертс — Вілефельд з 4. 10. 30 „Українські жалоби у Варшаві", вістки.
136. Дер Юнґдойтше — Берлін з 4. 10. 30 „Бомбовий атентат у Львові", вістка.
137. Теґліхе Рундшав — Берлін з 4. 10. 30 „Польський похід на знищення Українців в Галичині", стаття.
138. Дер Юнґдойтше з 4. 10. 30 „Диктатура Пілсудського або дальші арештування", вістки.
139. Каттовітцер Цайтунґ з 4. 10. 30 „Нова серія арештовань", вісти.
140. Морґенблят — Заґреб з 4. 10. 30 „Тяжкий польсько-український спір", вістка.
141. Форвертс — Райхенберґ з 4. 10. 30 „Забіяки Пілсудського при роботі", вістка.
142. Фрає Прессе — Лодзь з 4. 10. 30 „Містечко в полумі", вістка.
143. Льодзер Фольксцайтунґ з 4. 10. 30 „Акція проти Українців", стаття.
144. Політіше Вохеншріфт з 4. 10. 30 „Охорона національних меншин у практиці", стаття.
145. Дер Юнґдойтше з 5. 10. 30 „Мала війна в Галичині", довга стаття.
146. Фрає Прессе — Лодзь з 5. 10. 30 „Вибух бомби в українській кооперативі у Львові", вістка.
147. Зонтаґсблят — Будапешт з 5. 10. 30 „Пожежі в Польщі як політична зброя", мала стаття.
148. Франкфуртер Цайтунґ з 5. 10. 30 „Горожанська війна в Східній Галичині", велика стаття.
149. Ное Пройзіше Кройццайтунґ з 5. 10. 30 „Польський наступ у Східній Галичині", вістки.
150. Льодзер Фольксцайтунґ з 5. 10. 30 „Пожежні походні в Галичині", стаття.
151. Дойтше Рундшав з 5. 10. 30 „Карні експедиції в Східній Галичині", стаття.
152. Каттовітцер Цайтунґ з 6. 10. 30 „Посли арештовані", вістки.
153. Тіркіше Пост з 6. 10. 30 „Виборча боротьба в Польщі", велика стаття.
154. Черновітцер Альґемайне Цайтунґ з 7. 10. 30 „Даремна інтервенція Шептицького", стаття.
155. Берлінер Берзенцайтунґ з 7. 10. 30 „Повстання на Україні", велика стаття.
156. Фоссіше Цайтунґ з 8. 10. 30 „Галичина — неспокійна область", велика стаття.
157. Форвертс з 8. 10. 30, Берлін, „Винищування народу в нашого сусіда" з фотоґрафіями.
158. Форвертс — Райхенберґ з 8. 10. 30 „Наслідки фашистівського режіму", стаття.
159. Пестер Льойд з 8. 10. 30 „Соймові вибори", вістка.
160. Черновітцер Морґенблят з 8. 10. 30 „Даремна інтервенція Шептицького і бомбовий замах у Львові та дальші арештування", вістки.
161. Теґліхе Рундшав з 8. 10. 30 „Східна Галичина", велика стаття.
162. Гафельлендішес Ехо з 9. 10. 30 „Україна в огні", велика стаття.
163. Роте Фане з 9. 10. 30 „Лише Совіти дадуть свободу Західній Україні", стаття.
164. Берлінер Льокальанцайґер з 10. 10. 30 „Чи Польща належить до Европи?", велика стаття.
165. Дойтше Рундшав з 9. 10. 30, про нові арештування.
166. Дер Юнґдойтше з 11. 10. 30 „Нові арештування", вістки.
167. Дойтше Рундшав з 11. 10. 30 „Даремна інтервенція Шептицького", вістка.
168. Каттовітцер Цайтунґ з 10. 10. 30 „Нові арештування й підпали в Східній Галичині", вістки.
169. Каттовітцер Цайтунґ з 9. 10. 30 „Друга проща Шептицького до Каноссі", вістки.
170. Дойтше Рундшав — Бромберґ з 10. 10. 30 „Шептицький у Варшаві, дальші арештування", вістки.
171. Гафельлендішес Ехо з жовтня 1930 „Нові арештування на Україні", вісти.
172. Германія з 11. 10. 30 „Страстні дні одної меншости", велика стаття.
173. Берлінер Таґеблят з 11. 10. 30 „Східна Галичина пацифікується", велика стаття.
174. Берлінер Морґенпост з 12. 10. 30 „Боротьба за Східну Галичину", велика стаття.
175. Гамбурґер Цайтунґсдінст з 15. 10. 30 „Повстання на Україні", велика стаття.
176. Дойтше Цайтунґ — Берлін з 17. 10. 30 „На Західній Україні неспокійно", велика стаття.
177. Роте Фане з 14. 10. 30 „Інтернаціональна солідарність із Західною Україною", стаття.
178. Катовітцер Цайтунґ з 12. 10. 30 „Застановленя акції супроти Українців. У Східній Галичині панує спокій. Нові підпали й арештування", стаття.
179. Дойтше Рундшав — Бромберґ з 19. 10. 30 „Арештування трох гр. кат. священиків", вістки.
180. Пестер Льойд ц 19. 10. 30 „Конфіската пастирського листа", вістка.
181. Дойтше Таґесцайтунґ з 19. 10. 30 „Польські звірства на Україні", звідомлення.
182. Черновітцер Альґемайне Цайтунґ з 16. 10. 30 „Східна Галичина жерело неспокоїв. Український апель до Союза Народів", великі статті.
183. Тіркіше Пост — Істамбул з 7. 10. 30 „Боротьба Українців" і „З польсько-українського фронту", великі статті.
184. Алленштайнер Цайтунґ з 17. 10. 30 „Переслідування Українців в Польщі", велика вістка.

(Дальше буде).

PROTESTS OF UKRAINIAN AMERICANS AGAINST POLISH ATROCITIES AS REFLECTED BY AMERICAN NEWSPAPERS.

JUSTICE ASKED BY UKRAINIANS IN RESOLUTION.

Protest Against Policy of Poland Made at Meeting; to Be Sent to Hoover.

Five hunderd Ukrainian residents of Rochester, at a meeting yesterday afternoon in the Ukrainian Catholic Church hall in Hudson Avenue, after listening to several speakers, adopted a resolution protesting against alleged mistreatment and despolation of their kindred in Ukrainian Poland by punitive expeditions of the Polish government.

This meeting was one of a series being conducted in many American cities by Ukrainians in an effort to enlist public opinion in their behalf and arouse the ruling nations of the world to institute an investigation of the alleged wrongs of the Polish Ukrainians.

Material Aid Sought.

Speakers were Rev. Basil Turula of the Ukrainian Church, who discussed the situation in the Galicia's and other Polish provinces; James D. Bratush, secretary of the Ukrainian Relief Committee of Rochester, who urged liberal contributions to the fund being raised here to aid those in Poland effected by the alleged Polish policy; Nicholas Murashko, president of the Rochester branch of the Ukrainian National Association, and Walden Moore of the University of Rochester faculty, who discussed the provisions of the Treaty of Versaille affecting European minorities and the procedure of the League of Nations in considering the rights of such minorities.

Mr. Bratush quoted from letters received from Rochester Ukrainians, and from newspaper clippings, to support the asersion that the Polish authorities are conducting a systematic campaign of persecution against Ukrainians owing alligiance to Poland. He charged that Polish millitary forces had raided more than 700 Ukrainian villages in Eastern Galicia, that thousands of men, women, and children of all classes had been beaten and terrorized, that headquarters of Ukrainian co-operative associations had been raided and wrecked, and that Ukrainian cultural and economic centers had been ruthlessly destroyed.

Poles Deny Persecution Charges.

The utterances of Mr. Bratush and other speakers were in direct contradiction of the declaration of representatives of the Polish government in this country that their government is giving protection and aid to Ukrainians, educating them in their own tongue, and otherwise endevoaring to guarantee them political and economic autonomy.

The resolution adopted at yesterday's meeting will be forwarded to President Herbert Hoover, Secretary of State Henry L. Stimson, William L. Borah, chairman of the foreign relations committee of the United States Senat, both New York State senators and Representatives James L. Whitley and Archie D. Saunders.

(Rochester Democrat and Cronicle, November 17, 1930).

—o—

4000 UKRAINIANS ON PARADE HERE.

March in Protest Against Alleged Polish Atrocities in Eastern Galicia.

WARSAW'S RULE ATTACKED.

Audience Overflows Elks Auditorium to Hear Peter Grodzinsky of Boston Speak.

Despite a steady rain, more than 4000 members of Ukrainian societies of Rhode Island and nearby Massachusetts cities paraded through the downtown streets of this city yesterday afternoon as a manifestation of protest against atrocities reported to have been committed by the Polish Government against Ukrainians in Eastern Galicia. A mass meeting at Elks Auditorium followed.

More than 400 school children of the Providence district and Woonsocket formed part of the long column which included members of societies from Woonsocket, Providence, Fall River, Pawtucket, Central Falls, West Warwick, Crompton and Taunton.

With bands playing and enthusiasm of the marchers undampened by the rain, the parade started from Gaspee street, near Francis street, swung through the principal downtown streets and thence to Washington street and the auditorium.

Audience Overflows Auditorium.

Addressing an audience which overflowed the auditorium to the corridors and sidewalk, Peter Grodzinsky of Boston declared that "There can be no permanent peace in eastern Europe until the Ukraine, Poland and Russia are independent states and yet friendly toward each other in a way similar to that of Norway, Denmark and Sweden, that also were inimical to each other and yet do not think of war any more."

Mr. Grodzinsky reviewed press dispatches telling of a campaign of official terrorism recently conducted in the Ukrainian provinces of the Polish republic, particularly in East Galicia, with the purpose of intimidating the local leaders of democracy and crushing the historic movement for Ukrainian self-government.

"Letters received by American citizens of Ukrainian birth and written by their relatives in East Galicia tell of punitive expeditions that within the last few weeks were sent into Ukrainian villages by the Polish Government and terrorized the people, jailing, mishanding and flogging men and women, killing innocent inhabitants, closing educational institutions, looting co-operative stores, requisitioning without payment grain and foodstuffs and destroying homes and property," Mr. Grodzinsky declared.

"It is a whole civilization and a very high one what has been wrecked within the last few weeks," Mr. Grodzinsky said in quoting the Manchester Guardian of Oct. 14.

Former Austrian Province.

East Galicia, a former province of Austria, is peopled with about 4,000,000 Ukrainians, Mr. Grodzinsky pointed out. Even under the Austrian regime it was under the domination of the Polish landed aristocracy and after the downfall of Austria it was forcibly annexed to Poland by an army equipped by the French Government, he said.

Speaking of the resistance offered against this conquest, Mr. Godzinsky said that the late President Wilson protested against this annexation and the great Powers at the beginning did not favor it. Later they agreed to Polish occupation on condition that a plebiscite would be arranged after 25 years. Then after the Polish victory in the Russo-Polish war of 1920, and after the downfall of the Liberal Govenment in England in 1923, they acknowledged the Polish sovereignty on the promise of political self-government for the Ukrainians, he added.

"These promises were never kept, however, and even the Treaty of Minorities, concluded with the Great Powers in 1919, was never carried out in good faith by the Government of Poland," Mr. Grodzinsky said.

Harsh attempts at Polonization and mistreatment of political prisoners, against which the former French Prime Minister, Edouard Herriot, strongly protested, have caused several outbreaks against Polish rule in East Galicia in the last 10 years, the speaker said. Lately there have been a number of cases of incendiarism against the Polish landed aristocracy, Mr. Grodzinsky explained.

Self Government Wanted.

Responsibility for these acts, according to the Governmental press, is shared by Ukrainian peasants and by a group of professional terrorists organized abroad, Mr. Grodzinsky said. In order to "pacify" East Galicia, Polish cavalry and police were dispatched into the districts where the burnings occured with the reported barbarisms resulting.

"Galician Ukrainians as a whole have always been opposed to Polish domination. They are by no means friendly to the Moscow regime but have always aspired to unite with the main body of Ukrainians under the Russian rule. What almost all of them desire at present is self-government, pending the final reorganization of eastern Europe on the basis of nationality, which sooner or later must come, and which will unite both Ukraines, the western under Poland and the eastern under Russia into one selfgoverning republic" Mr. Grodzinsky declared.

Others who spoke were Dr. Michael Gallan of Philadelphia, Rev. Jaroslaw Skrotsky of Fall River and Rev. Vladimir A. Kaskiw of Woonsocket. Andrew Sydor presided at the meeting. Ukrainian folk songs were sung by the mixed choir of St. Michael's Ukrainian church, Woonsocket, led by Rev. Fr. Kaskiw.

(The Providence Journal, November 17, 1930)

—o—

UKRAINIAN CATHOLICS OF MADISON, ILL., APEAL TO AMERICAN GOVERNMENT, LEAGUE OF NATIONS AND THE ROMAN POPE AGAINST POLISH ATROCITIES.

MADISON, Ill., November 18. — A special meeting of the members of the local Catholic church of St. Mary, called to appeal to the United States Goverment as well as to the League of Nations and the Holy See at Rome to influence Poland to stop the persecutions of Ukrainians.

The letter addressed to the Pope of Rome reads:

His Holiness Pius XI.,
Roman Pope,
Vatican City, Italy.

Your Holiness Holy Father:

We the loyal American Citizens of United States of the Ukrainian descent, residents of Madison, Illinois, and loyal Catholics organized in St. Mary's Greek Catholic Church, assemled in said Church at Madison, Illinois, hereby resolved to call your Holy attention and protection to the oppressing conditions of the official terrorism on the part of the Polish Government over five million Ukrainian Greek Catholics in Galicia, where the government of Poland by their officials and military expeditions are destroying the Greek Catholic population, innocent classes, priests, women, children, schools and cultural institutions on false pretext. We shall not paint a picture of criminal atrocities perpetrated by Polish Government, like torturing of innocent people en mass till they faint and then reviving them and again torturing, confiscating their property, jailing summarilly, etc.

Your Holiness are informed about those things from other sources. We are hereby appealing to you as Holy Father of all, in the name of our Catholic Church, in the name of justice and humanity, to use your Holy Office to stop this persecution in Galicia and to cause an investigation of conditions; and we do hope, your Holiness shall do your utmost to influence Polish Hierarch and Government to follow the Christian ways in treating our brothers, because it would be a pitiful page of history, where Catholic Nation is persecuted in a barbaric way another Catholic Nation.

Committee for the People:
Rev. Basil Merenkow, Harry Lucuniak, Nicholas Paulow, Theo. Helmak.
921 Washington St., Madison, Ill.

—o—

ПРОТЕСТИ ПРОТИ ЛЯЦЬКИХ ЗВІРСТВ.

Гудсонська громада вислала таку телеграму:

PRESIDENT VON HINDENBERG, BERLIN (GERMANY).

The American citizens of Ukrainian descent assembled on Sunday, November 16, 1930, in Hudson, N. Y., have raised a protest against Polish government's cruel and inhuman treatment of the Ukrainian people of Eastern Galicia. The allied nations gave East Galicia to Poland without the Ukrainian consent. Where are the ten points of the late President Woodrow Wilson? We therefore beseech your excellency to utilize your influence with the European powers on behalf of the downtrodden people. Please your excelency, to intercede in behalf of the Ukrainians in Eastern Galicia.

Ilko Lysohir, Chairman; **Paul Mariah,** Secretary; **Rev. B. I. Zoldak,** 29 South Second St., Hudson, N. Y.; **Ivan Lupinos, Oleksa Urban, Ivan Yuskiw, Ilko Obshanski, Oleksa Lubenetsky.**

—o—

EDITOR OF UKRAINAN PAPER SPEAKS HERE.

Large Number of Fellow Countrymen of Speaker at Ukrainian Hall Sunday.

Three hundred persons of Ukrainian extraction and descendants of the same nationality, assembled in Ukrainian Hall, where they listened to a discourse by Dr. L. Myshuha, editor of the Ukrainian daily, "Svoboda," on the indignities suffered by their fellow countrymen across the sea, alleged to have been inflicted by their Polish neighbors.

During the course of his remarks, he stated that the Polish government has sent contingents of the Polish army into Ukrainian cities and villages, and that the said soldiers have committed many outrages against the Ukrainan people by driving them from their homes, and in some instances setting fire to their homes and outhouses, subjecting them to floggings and beatings, closing their chuches and schools, and by imprisoning vast numbers of them without due process of law, all without just cause and provocation.

A committee consisting of John A. Malitzki, Maksym Parashchak and Michael Muczasty were empowered to formulate resolutions of protest against the actions of the Polish government.

(The Bethlehem Globe-Times, December 11, 1930).

РЕЗОЛЮЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО КОМІТЕТУ

ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО НАСИЛЬСТВА НАД УКРАЇНСЬКОЮ КУЛЬТУРОЮ В ГАЛИЧИНІ.

(Ухвалено на засіданні Управи Комітету 27. листопада 1930).

Преса цілого світу вже третій місяць приносить відомости, що лише почасти освітлюють страшні події в Східній Галичині. Факти говорять про широко пляновану акцію польської влади, сирямовану на нищення матеріяльної і духової культури українського населення та його стероризовання. Акція ця провадилася з особливою жорстокістю спеціяльними карними експедиціями з війська та поліції при допомозі шовіністичних елементів польського населення. Жертвами її, крім сотень і тисяч невинних людей та їх майна, стали також численні українські культурні та просвітні установи: ґімназії, народні школи, „Просвіти", читальні, кооперативні орґанізації та інше, які або розгромлено, або розпорядженням польської влади цілковито закрито. Потерпіла також відома цілому культурному світови вища науково-культурна установа західних українських земель, Наукове Товариство імени **Т. Шевченка** у Львові, член Українського Академічного Комітету, яке погромлено польськими студентами на очах безучасної поліції.

Український Академічний Комітет, що обєднує українські високі школи та наукові і культурно-просвітні установи, товариства й орґанізації за кордоном та дбає про охорону й нормальний розвиток культури й просвіти українського народу, глибоко вражений страшними подіями в Східній Галичині, звертається до цілого культурного світу з горячим протестом та просить Міжнародню Комісію для Інтелектуальної Співпраці, як найвищий міжнародній орґан, що охороняє наукове і культурне життя всіх націй, щоб призначила спеціяльну комісію для безсторонного досліджения причин і розміру тяжких шкід, нанесених українській культурі на теренах Східної Галичини.

Управа Укр. Академічного Комітету.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Допрмога безробітним.

Від трох тижнів Союз Українок в Америці веде **допомогу безробітним.** Ми жінки (по дві нас) сидимо вечерами в льокалі Републиканського Клюбу, щоби збирати жертви на ту ціль, одіж, і т. п., але тої допомоги так якби не було.

Тому звертаюся до українського загалу в Ню Йорку ще раз з просьбою допомоги безробітним.

Зносіть зношені убрання, черевики, спідне шматя і поживу, яка дасться перетримати. І кілька центів не зашкодить. Навіть мала грошева сума загріє неодну хату, де є дрібні діти, а палива нема за що купити.

Представте собі холодну хату, а в ній громадку дітей — всі вкупі, щоби було тепліше. А вже що говорити про немовлята? А шкільна дітвора? Іде до школи голодне в тоненькім сведрику, або тільки в старій кабатині. А родичі на все те дивляться і серце їм краеться, а тут поради ні помочі ні звідки. Тато зовсім не робить вже від місяців, а мама може й мае який джаб за 6 або 7 дол. на тиждень, а часто й того нема.

Але є між нами такі, що мають і працю і теплу хату. Може спаде з їх стола хоч одна кришка, тай муки трохи, а може кілька кенів якої поживи, а може лежить десь там у куфрі старе одіння. Пожертвуймо це й не ждім аж на того, хто прийде до хати. Потрудімся самі й поможім голодним і безробітним братам.

Членкиня С. У. А.

—o—

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Виступ Українського Хору.

Український Хор в Шикаго під управою п. Юрія Бенецького здобув собі й українському імени славу найкращого хору в місті Шикаго на інтернаціональному контесті дня 23. серпня 1930 року, який був улаштований найбільшим часописом світа, „Шикаґо Дейлі Трибюн".

В тому то часі цей невеликий хор, зложений з 35-ти членів, удостоївся може найбільшої чести: репрезентувати українську пісню, а тимсамим і українське імя перед 160-тисячною масою слухачів. Цей самий Український Хор не для власного зарібку, чи то власної слави, а для слави українського імени, а головно для здобуття симпатії для українського діла між чужинцями улаштовуе в неділю, дня 28-го грудня, в годині 3-тій пополудни в „Сивик Театрі", в будинку шикаґовської опери при Вашинґтон і Вокер Драйв концерт під зарядом знаної музичної фірми Берти Отт.

Надмінити належить, що в програмі концерту пропаганди українського імени бере участь артистка оперова п-ні Марія Машир, якої музичний талан знаний широко в музичних кругах. Програма самого хору складається з творів ще не співаних в нашій кольонії, тому, хотяй би ради українського музичного імени, цікаво буде почути цей чужинцями признаний Український Хор.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, член 243 відділу У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядову У. Н. Союза за уділення мені допомоги в сумі $75 з фонду допомогового.

Сава Миляновський,
Фест Пулман, Ілл.

—o—

Я, нижче підписаний, складаю подяку У. Н. Союзови за виплачення мені посмертнонго по моїй жінці, котра померла, 21. жовтня й оставила пятьлітну дитину.

Відзиваюсь до всіх Українців в Америці, щоби вступали в члени У. Н. Союза, бо в часі слабости, дістануть грошеву поміч, а по смерти, щоби ваші діти не плакали під чужими дверми.

Так само складаю щиру подяку урядникам і членам Тов. ім. Івана Франка, від. 334 У. Н. Союза в Клівленд, що при були на похорон і вшанували память небіжки.

Микола й сирота Олена Ковталюк.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230. Фінансовий звіт.

За 11 місяців відділ мав приходу:

На проценті в Home Saving Bank було з поч. року	$1,231.09
На проценті в City Bank було	1,229.25
На чековім конті було	195.29
Вкладки від старих членів	3,079.61
Вкладки дітей	368.50
З пікніку загальний прихід	258.15
Вибралося з City Bank на чек	229.25
За кари від членів прийшло	50.00
Процент за пів року з Home Saving Bank	33.85
Процент за пів року з City Bank	25.00
За відзнаки братські великі	21.25
За календарі 1930	7.30
За малі відзнаки	1.50
За тікети пікнікові	1.50
За платничі книжочки	.75
За грамоти	.50
Загальний прихід	$6,503.54

Розходу було

Вкладки до У. Н. Союза за старих членів	$2,511.10
Запомога для хорих членів	735.00
Вкладки за діти	342.55
Подаровано на школу, А. Суха	100.00
Платня відділових урядників	101.75
Посмертна запомога	50.00
За вінці помершим	35.00
Подарували Амер. Пол. Клюбови	25.00
Рент за галю на рік	20.00
Звернено Береженкови	17.88
На протест дали	15.00
Делегат до Обеднання	10.00
Нагорода за 8 членів	8.00
Шмигельського бил доктора	6.00
Докторські картки	4.00
Оголошення на Лейбор Дей	3.00
Загальний розхід	$4,113.70
Остається готівки	$2,389.84
З того в банку Home Saving Co. є	$1,264.94
В City Bank є	1,025.00
На чековім конті в Youngstown State Bank	99.90
Разом	$2,389.84
Тепер відділ числить старших членів	143
Молодечий Департамент	104
Разом є членів	247

Іван Павловський, фін. секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОСТОН, МАСС.

Протестаційне віче.

Наша українська громада, яка організується при укр. православній церкві, рішила запротестувати дня 16. листопада проти польських звірств. Вправді й тепер знайшлися ще такі виродки, які легковажили собі навіть і ту справу, але це не мало ніякого значіння.

На віча прибули американські репортери. Віче відкрив о. Желіхівський і пояснив ціль віча та покликав на предсідателя віча громадянина Чопика, а цей покликав на секретарів І. Масного й Н. Давискибу.

Першим бесідником був Ф. Й. Багошис, Литовець, адвокат, добре відомий Українцям. Це бувший революціонер з царських часів. Говорив про терпіння під царською владою як рівнож і про совітську чрезвичайку, а далі перейшов до ляцького терору в Галичині. Він сказав, що давний революціонер Пілсудський покрив ганьбою своє імя. Відвічальність за вчинки уряду Пілсудського спадає на цілий польський нарід, який спокійно приглядається українським терпінням та допомогає польській владі катувати безборонне українське населення. Та, говорив Багошис, прийде день відплати, коли Польща солоно заплатить за свої злочини.

Мейор Корлей прислав у своїм заступстві бувшого конгресмена, а теперішнього комішенера П. Тейга, котрий порівнував українську боротьбу з ірляндською. Він казав, що Поляки випросили волю в Американців, але ні президент Вилсон ні американський нарід не надіялися, що Польща буде таким тираном. Бесідник взивав Українців до дальшої завзятої боротьби з вірою в Божу справедливість, яка засягне й Поляків. Він казав, що пролята нами кров не піде надармо, що культурний світ таки стане по стороні слушних прав Українців. На кінці передав привіт від мейора, заявляючи, що мейор симпатизує з боротьбою Українців за їх державну самостійність.

Далі говорила п-на А. Чопик, тут вихована Американка українського роду. Говорила по українськи про той біль, який нас огортає, коли читаємо про польські звірства, й заявила, що молоде покоління не подарує Польщі тих злочинів, а передасть їх широкому світови.

Далі взивав до жертв громадянин Давискиба.

Добрі люди давали, а приятелі Москви і Варшави дали ногам знати. Звичайна це подія, якої не бракує і по інших громадах.

Потім відчитано резолюції з протестами, які вислано до Вашингтону, Ліги Націй, Парижа, Лондону і Берліна.

Загріті до дальшої боротьби, розійшлися вічевики домів, готові до дальших жертв і до дальших протестів.

Н. Давискиба,
І. Масний,
секретарі віча.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всі хсвоїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 27 грудня, точно в годині 8-мій ввечір, в Укр. Нар. Домі, 217-219 Іст 6-та ул. Кождий член має явитись на сих зборах. Буде справоздання уряду за минулий рік і вибір уряду на слідуючий рік,/та много інших важних справ. Не явившийся член буде відвічальний після статута. — Е. Гузар, голова; Д. Костишин, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

—o—

БРІСТОЛ, КОНН.

Збірка на боєвий фонд.

Слідуючі особи зложили по $1: І. Прухницький, М. Савяк, І. Бугрин, В. Бойко, І. Прухницький, О. Каламін, Т. Кінаш, Т. Піх, Т. Гарасим, В. Мочурат, Г. Данилів; по 50 ц.: А. Бойко, А. Губчик. — Разом 12 долярів.

На хрестинах у І. Ковальчука присутні гості зложили на боєвий фонд: по $1: І. Ковальчук, І. Япчанка, Ю. Богальчук; по 50 ц.: А. Стасюк, І. Бугрин, М. Карбович; Старанчук 25 ц. — Всього зібрано й висланно через Обєднання 16 долярів і 75 центів.

І. Прухницький.

—o—

БЛЕКСТОН, МАСС.

Допомога дітям.

Комітет допомоги рідному краєви вислав через Обєднання $4 на бідних дітей у Ріднім Краю.

Антонія Шаравара, касієрка.

—o—

ФОРД СИТІ, ПА.

Жертва на інвалідів.

Жіноцтво в Форд Ситі влаштувало вечерю 16. листопада на дохід інвалідів у Львові. Чистого доходу було $74, котрі вислано через Обєднання до Рідного Краю.

Підчас вечері добродій Михайло Бек закликав усіх присутних до згоди й до єдности, щоби лекше пособляти визволенню України. Добр. А. Шийка зясував у своїй промові, що той є герой народу, який віддає здоровля, кров свою й життя за волю народу і за свій край.

На закінчення українська молодіж відспівала „Ще не вмерла Україна". Всі присутні розійшлися домів задоволені.

Стефан Гнатів.

—o—

СМИТМИЛ, ПА.

Жертва на боєву акцію.

У нашій громаді відбулась 16. листопада торжественна Служба Божа. По Службі Божій всі зібрались до парохіяльної салі для протесту проти польських звірств у Східній Галичині.

Протести вислано до секретаря стейту у Вашингтоні, до Лондону, до Парижа й до Ліги Націй.

На боєву акцію перевели збірку. На сали зібрано $11.65.

Горожанський Клюб зі своєї каси пожертвував $10; 77 від. У. Н. П. зі своєї каси дав $5. — Разом $26.65.

Гроші вислано через Обєднання.

Іван Бунга.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 257, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 27 грудня, в годині 6-тій ввечір, під ч. 160 Мерсер ул. Не явившийся на мітінг член підлягає карі після статута У. Н. Союза. — С. Федович, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в неділю, 28 грудня, в годині 1.30 пополудни. На порядку нарад є важні справи до полагодження, отже проситься усіх членів прийти на річний мітінг, бо будеться вибирати уряд на 1931 рік. Також проситься довгуючих членів прийти і вирівнати свої вкладки. — Никита Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

МЕЙФІЛД, ПА. Бр. св. Василія, від. 185, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в неділю, 28 грудня, в гали парохіяльній, в годині 1-ій пополудни. Буде вибір уряду на 1931 рік. Не явившийся член заплатить кару 2 дол., а урядник 2.50. — А. Процанин, предс.; О. Наконечний, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Просв. Тов. Терновільщина, від. 313, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 27 грудня, в гали церковній, в годині 8-мій ввечір. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Буде також вибір уряду на 1931 рік. Довгуючим членам пригадується, щоб вирівнали свої залеглости на тім мітінгу. — Дмитро Чорномаз, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 28 грудня, в гали церковній при 7-мій ул. 430. Повідомляється контрольну комісію, щоби прийшла обрахувати книжки 25 грудня. Проситься всіх членів прийти на річний мітінг, бо буде вибір уряду. Будемо принимати нових членів і дітей без вступного до Бр. і У. Н. Союза. Не явившийся на той мітінг член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — І. Макута, предс.; І. Петрівський, кас.; М. Камінський, секр.

КЕНТОН, О. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 115, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 28 грудня, в годині 2-ій пополудни, в домі секретаря. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на сей мітінг, бо маємо важні справи до полагодження. — Антін Клюс, предс.; Іван Демчак, кас.; Ігнатій Скубяк, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що річні збори відбудуться в неділю, 28 грудня, в годині 1-ій пополудни, під ч. 610 Савт Амерікан ул. Обовязком є кождого члена явитись, бо має бути річне справоздання урядників, вибір урду на 1931 рік, роздача календарів і много інших важних справ, тому присутність кождого члена конечна. Також пригадується тим, котрі мають діти, які ще не вписані в Молод. Департаменті, щоб поспішили і вписали чим скорше. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, с. М., кас.; О. Будай, секр.

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(22)

Тарзан усе мав при собі свій шнур з трави, коли він подорожував лісом, щоби донять малі звірі. Накоецть прийшла вона, котрої він так довго шукав,— львиця Сабор. Ближче і ближче підходила вона до місця, де Тарзан присів на дереві, спустивши вниз свій довгий шнур.

—o—

Сидів Тарзан гейби яка статуя з бронзу. Сабор перейшла попід ним. Зробила три скоки. Нагло вилетів тихий звій і сів на її карку. Скорим рухом Тарзан затягнув шнур тісно на її гладкім карку. Вона скочила й упала на плечі. Сабор була в матні.

—o—

Але Сабор скоро пізнала, що її тримав тільки легкий шнур, і схопивши його в свої великі щоки, вона скоро його перервала. Тарзана се заболіло. Його так гарно обдуманий плян не вдався. Сабор ходила кілька годин під деревом, часто підскакуючи до нього.

—o—

Тарзан скакав над нею й сміявся з неї, кидаючи галузки їй просто в очи. Нарешті забава його знучила. Наконець він попрощався з нею, кидаючи її в очи дозрілий овоч.

—o—

За короткий час він був назад серед малп. І тут він розказав їм подробиці пригоди, випинаючи груди так гордо, що навіть найзавзятіші вороги могли переконатися, а Кала скакала з радости й гордости з відваги свого прибраного сина.

—o—